Älykäs alue-ekosysteemi ja **yhteisö**

Rakennuksen uusi elämä -webi 24.3.2021

Sami Tantarimäki, suunnittelija, FT, Brahea-keskus

TURUN YLIOPISTO

Käsitteistä

- **Älykäs** = *smart* > teknologia, digi, uudenlainen (tulevaisuus)ajattelu
- **Digitaalisuus:** käyttäytymistä ja toimintatapoja muuttava globaali ilmiö, jota teknologinen kehitys vauhdittaa ja tukee > toimintamallien ja palveluiden uudelleen jäsentämisestä > lupa, syytä ja tavoitteellista odottaa toiminnan tehostumista, tuottavuushyötyjä sekä käytössä olevien resurssien uudelleenkohdentamista ja -kohdentumista ≠ *imagopesu*
- **Ekosysteemi**: verkostoihin verrattuna ekosysteemeissä tekemisen nähdään olevan spontaanimpaa, toimijoiden keskinäiseen luottamukseen ja tekemisen intoon perustuvaa toimintaa > *kumppanuus*
- **Alue-ekosysteemi:** esim. keskinäisissä kytköksissä olevaa kuntien, kaupunkien ja maaseutujen kokonaisuutta > *seutu, maakunta*
- **Älykäs alue** = *smart region* > *smart specialization,* eli EU komission älykkään erikoistumisen tavoitteiden edistäminen, joka Pohjoismaissa on maakuntien vastuulla > *maakunta = älykäs alue(-ekosysteemi)*
- **Älykäs alue-ekosysteemi:** esim. maakunta > älykkäiden kaupunkien ja älykkäiden maaseutujen kokonaisuus (vrt. Helsinki-Uusimaa: ”Smart city + smart countryside = smart region”); tai kaupunki > useampi älykäs lähiö (*smart suburb*), älykäs kaupunginosa (*smart neighbourhood*) ja älykäs kylä (*smart village*) > *kunta = älykäs alue(-ekosysteemi).*
- **Älykäs yhteisö** = *smart community: y*hteinen tavoite voi olla kaupunginosan kokoinen tai maakuntia kattava (jo 1990-l. todettua…)

TURUN YLIOPISTO

”Smart-perhe”

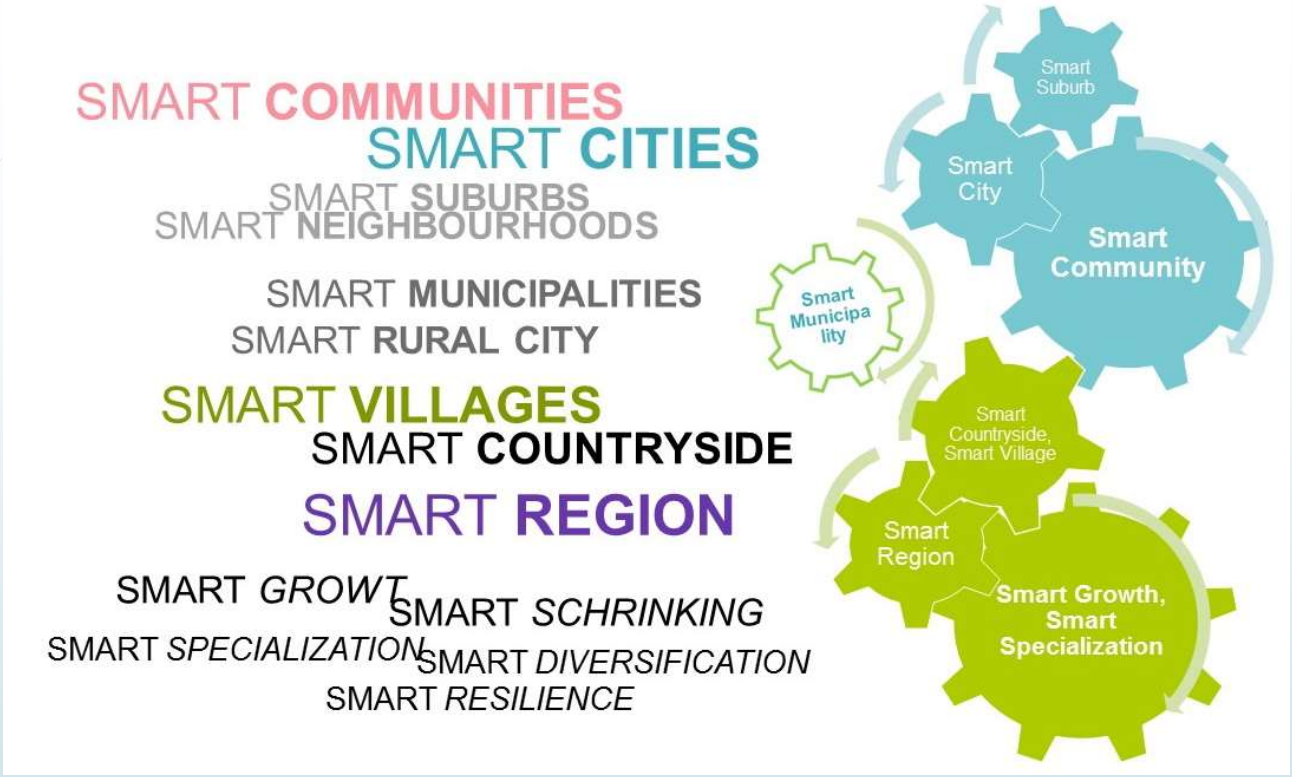

- **Älykäs kylä ja maaseutu liittyvät aluekehittämisen isossa kuvassa** siihen, mitä ”smart-perhe” on jo edistänyt aluehierarkian eri tasoilla ja eri konseptein
- **Konseptien keskinäiset suhteet ja asemoituminen aluehierarkiaan hämärtyvät helposti.** Tyypillisesti konseptit eivät kohtaa toisiaan, vaan älykkäästä erikoistumisesta (*smart specialisation*) puhutaan aluepolitiikan yhteydessä, älykkäästä kaupungista (*smart city*) kaupunkipolitiikassa ja älykkäästä kylästä ja maaseudusta (smart village, smart countyside) maaseutupolitiikassa.

Tantarimäki, Sami (2020). Älykkäistä kylistä älykkäisiin suurkaupunkeihin: Pienet ja keskikokoiset kaupungit älykkään alueen rakentajina Terra 132 (2).

TURUN YLIOPISTO

Digi/smart - läpileikkaava ja yhdistävä aluekehittämisen kysymys

- Olennaista on ymmärtää, että ratkaisuja ei tarvitse tehdä yksin ja pistemäisesti, vaan niitä voidaan toteuttaa myös **yhdessä ja alueellisesti**

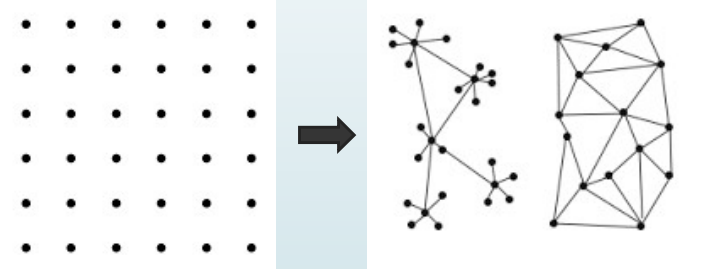

- Älykkyys ja digitalisaatio käsitteinä ja käytäntöinä tarjoavat **yhteisen kielen** ja toimintatavat, joilla voidaan toteuttaa digiyhteiskuntaa **paikasta riippumatta**

- **Samankaltaisiin arjen tarpeisiin** ja tavoitteisiin vastaaminen osoittaa, että kyse on yhdistävästä aluekehittämisen kysymyksestä
- Olemassa oleviin, aluetasot **läpäiseviin painopisteisiin** kiinnittymällä voidaan kytkeytyä vahvemmin valmiisiin **yhteistyöverkostoihin**
- Samalla voidaan tukea niitä ominaisuuksia, teemoja tai tavoitteita, joita paikallisesti pidetään vahvuutena
- Aluekehittämisen **vaikuttavuus** on luonnollisesti sitä **suurempaa**, mitä paremmin pystytään näkemään älykkäät konseptit toisiaan täydentävinä ja yhteistä etua tuottavina

TURUN YLIOPISTO

Merkitys

- Älykkään alueen kehittämisen ja rakentamisen merkitys on siinä, että näin voidaan löytää **kauaskantoisempia, kestävämpiä, muutosjoustavampia ja resurssiviisaampia kokonaisuuksia**, joilla palvellaan asumisen arkea ja elinkeinoelämän tarpeita, tuotetaan taloushyötyjä, vastataan ilmastokysymyksiin sekä hidastetaan alueellista eriytymistä
- Edistetään **hyvää elämää**; ks. HYVIS – hyvän elämän jäljillä hanke (www.mdi.fi/hyvis)

TURUN YLIOPISTO

Älykäs kylä

Lisää tietoa

- Älykäskylä.fi, työryhmän ajankohtaisia bloggauksia
- Smart Villages in Finland: ideas for designing support in the future CAP Strategic Plans

Muuta aiheeseen liittyvää

- Suomen Lapin älykäs erikoistuminen
- P-Iris: Interreg-rahoitteinen innovaatioverkostohanke
- ERUDITE Etelä-Pohjanmaa (mm. etäterveydenhuolto)
- DESIRA – Digitalisaation vaikutus maaseudun elinkeinoihin ja elämänlaatuun

TURUN YLIOPISTO

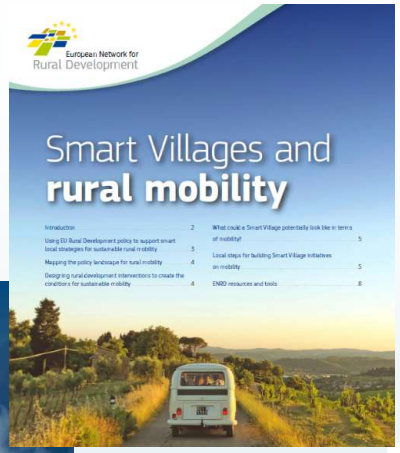

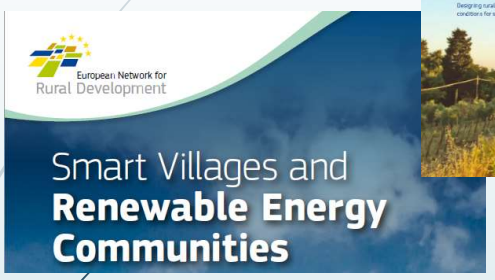

European Commission > The European Network for Rural Development (ENRD) > Smart Villages Portal

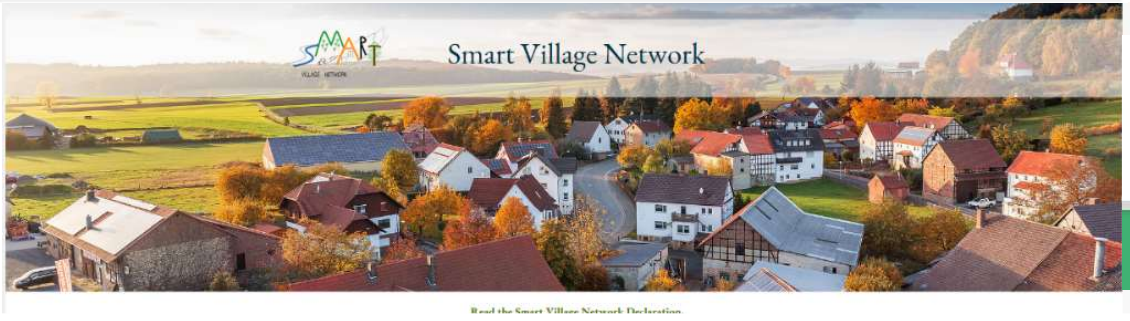

Read the Smart Villages Network Declaration

SMART RURAL 21

PREPARATORY ACTION ON
Smart Rural Areas in the 21st Century

Home | Smart Rural project | Villages | Ro

21 Participant villages

Älykkään kylän ja maaseudun ajurit *> blogi, ks. www.älykäskylä.fi*

Megatrendien haasteisiin ja mahdollisuuksiin vastaaminen

- Ilmasto, energia, bio, kierto, matkailu, työn, työmarkkinoiden ja työn maantieteen murros

Teknologian murros

- digitaalisuus, esineiden internet, itseohjautuvat ajoneuvot, pilvipalvelut, digiosallisuus, teköäly, alustat, tulevaisuuden opetus, huomisen terveyspalvelut, hajautetut energiaratkaisut jne.

Paikkaperustaisuus ja perinteiset huolet

- Palvelut, luonto, elinvoimaisuus, ruoka…

TARVITAAN

Yhteistyötä, kumppanuuksia, verkostoja

- Yhteisöt, toimijat, aluetasot, kokonaiskuva…

Suunnitelmallisuutta, resursointia, kokeiluja

- Strategia- ja ohjelmataso, rahoitus, tuki, koulutus, kokeilut

Onko kyse uudesta kielestä, uudesta todellisuudesta, uudesta tavasta tarkastella kylää?

Onko se uutta maaseutua, muuntuvaa maaseutua vai jotakin maaseudun pelastamiseksi?

Kaikkea tätä eli kaikkea sitä mikä auttaa kylää hyppäämään *digiyhteiskunnan* kyytiin, pysymään kyydissä ja/tai olemaan kuskin paikalla.

TURUN YLIOPISTO

Mikä ihmeen älykäs kylä? *> blogi, ks. www.älykäskylä.fi*

- **Älykäs kylä käsitteenä** on jatkumoa keskustelulle, jota älykkään kaupungin osalta jo käydään. Keskusteluun, jossa innovatiiviset ratkaisut ja digitaalisuus ovat arkipäivää.
  - ”Älykkyys” tarjoaa *yhteisen kielen paikasta riippumattomaan*, eri aluetasot ja osapuolet kokoavaan kehittämiseen.

- **Älykäs kylä ajatuksena** voi olla juuri se kaivattu *kannustin ja tavoite*, jolla kylä saadaan uuteen nousuun. Se voi olla *imagotekijä*, joka tarjoaa mahdollisuuden päivittää maaseutua sille tasolle, missä asukkaat sen haluaisivat olevan. Ja millaiseksi se yhdessä halutaan tehdä.

- **Älykäs kylä on tahtotila**, jossa ei tyydytä katsomaan sivusta kun aika ja maailma ajavat ohi.

- **Älykäs kylä on yhteisö**, joka on *aloitteellinen* sekä ratkaistakseen kehityksen mukanaan tuomia haasteita että tarttuakseen uusiin mahdollisuuksiin ja kehityksen edellytyksiin. Se on yhteisö, joka hakee paikkaperustaisia *kehittämisratkaisuja 2000-luvun menetelmin* ja näkökulmin: omien vahvuuksien pohjalta, digitalisaation, innovaatioiden, kumppanuuksien ja tiedon tarjoamin työkaluin. Sillä on kyky määritellä itsensä uudestaan ja uudestaan.

TURUN YLIOPISTO

Mikä ihmeen älykäs kylä?

- **Älykäs kylä konseptina** katsoo pidemmälle tulevaisuuteen ja *on kehittyvä prosessi enemmän kuin yksittäinen ratkaisu.*
- **Älykäs kylä ajattelee omaa kylää laajemmin.** Se näkee itsensä osana ympäröivää (maaseutu)aluetta ja kuntaa, ja tarjoaa toiminnallaan aloitteita laajemman yhteisön kehittämisen tueksi.
- **Älykkäät kylät ratkaisuineen rakentavat** älykästä maaseutua ja älykästä aluetta.
- **Älykäs kylä -keskustelua** tarvitaan, jotta kokonaiskuva hahmottuu ja ymmärretään mitä milläkin maaseudulla on tarpeen tavoitella.

Älykäs yhteisö ajattelee isosti

Älykäs yhteisö ≠ älykäs kylä

Älykäs yhteisö ≠ älykäs kaupunki

TURUN YLIOPISTO

Leader -hankkeina
2021-2027

Types of intervention

Several new types of intervention are being discussed and considered in Finland to support Smart Villages in the fields mentioned above.

In particular, two new forms cooperation (art. 71) are being considered to support Smart Villages at different territorial scales and complement LEADER and EIP-AGRI Operational Groups. In addition, a network of Smart Villages Innovation Brokers is being considered to help Smart Villages in the initial stages with actions such as need assessments, training, feasibility studies, contacts with research, piloting and testing, small scale investments. The Smart Villages Innovation Brokers could be coordinated by the

Graph 2.
Possible CAP interventions to support smart villages

- **Cooperation** (art. 71) – including LEADER and other forms of co-operation
- **CAP Networks** (art. 113)
- **Installation of young farmers & rural business start-up** (art. 69)
- **Knowledge exchange and information** (art. 72)
- **Investments** (art. 68), basic services

Cooperation intervention (Art 71)

Finland is considering two new types of cooperation schemes for supporting Smart Villages (see Table 2).

Table 2. Cooperation schemes for Smart Villages

	Smart Villages Cooperation projects (local village level – at least 2 villages)	Smart Villages Activation projects (regional or subregional – groups of villages)
Description	The aim is to extend the scope of innovation support beyond agri-food to other rural sectors and fields (e.g. energy, mobility, education, digitalisation, services etc). Cooperation projects will be based on 'local action plans' that aim to provide fast and flexible support for the implementation of innovative actions that respond to a specific local challenge or need. **Preparatory support** for the development of the plan is also envisaged to support local actors to develop their proposals.	These are long term **umbrella and/or theme projects** that aim to animate and **promote innovation between groups of villages on cross-cutting issues** such as digitalisation and broadband connectivity, the networking and clustering of SME's and so on. These projects need to achieve the critical mass for becoming sustainable and can span one or more LAG areas.
Territorial scope	**Local**: Smart Village initiatives based on cooperation between several actors in 1-2 villages.	**Regional or subregional** covering more than one LAG area.
Possible eligible beneficiaries	Cooperation between village associations and other actors such as research institutes, SMEs, municipalities public authorities, etc.	Cooperation between several village associations and other actors such as research institutes, SMEs, municipalities, etc.
Indicators	Smart Villages cooperation projects will contribute to the result indicator 'R.33 – % of rural population covered by a supported SV strategy.'	Smart Villages / Countryside Activation projects will contribute to output indicator 'O.28-Number of cooperation groups – excluding EIP OG reported under O.1'. The result indicator to be decided.

Lähde: Smart Villages in Finland: ideas for designing…-julkaisu

TURUN YLIOPISTO

Älykkäät ratkaisut & rakennusten uusi elämä

Bio, eko, energia

Suderbyn - Community-led development of an ecovillage in Sweden

Keywords: Bioeconomy, LEADER/CLLD, Nature conservation, Organic farming, **Smart Villages**, Tourism
Countries: Sweden

An ecovillage was developed on Sweden's Gotland island using EAFRD funding, providing a model for environmentally-friendly accommodation, waste water treatment, food and energy production. The site is also a template for non-consumerist approaches.

Etätyötilaverkostoja

Cowocat_Rural – Network of coworking spaces in rural Catalonia

Keywords: Digitisation, Entrepreneurship, LEADER/CLLD, Rural Inspiration Awards: nominees, Rural services
Countries: Spain

Rural coworking spaces create opportunities for cooperation and innovation in rural areas while helping to attract new professionals to settle in the countryside.

> Etätyötilat-fb

Kyläkaupan monipalvelut, one-stop-shop

Village Hub @ Beveren a/d Ijzer (Alveringem)

Local store

Community center

Mobility hub

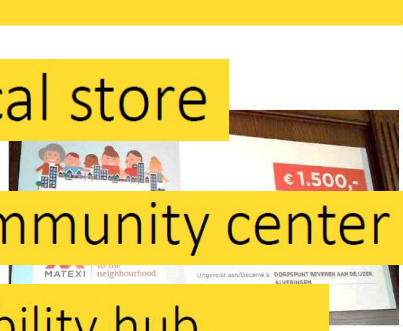

- Cargo bike
  - Inhabitants can borrow the caro bike
  - Delivering groceries
- Bike repair
- Car sharing
- Meeting point for functional trips

Saisiko olla yksityisiä ja julkisia lähipalveluita kyläkaupasta?

KESKUSTELUALOITE KUNTIEN, YRITYSTEN JA ASUKKAIDEN PALVELUYHTEISTYÖN KEHITTÄMISEKSI

TURUN YLIOPISTO

Luopioinen, Pälkäne
seurakuntatalo

Vuolijoki, Kajaani
ex-pankki

Vuolijoen etätyöpiste löytyy pankkitalolta. Kuva: Timo Sihvonen / Yle

Taalintehdas, Kemiönsaari
kerrostalo

TURUN YLIOPISTO

Raudanmaa, Kangasala > *ex-koulu*

Kautialan entisestä koulukiinteistöstä halutaan monipalvelukeskus

6.10.2020 0

Kangasalan Sanomat 6.10.2020

Tervetuloa Raudanmaalle, toivottavat Pirkko Syrjäläinen ja Heini Niklas-Salminen. Raudanmaan kyläyhdistyksen suunnitteleman monipalvelukeskuksen tavoite on selkeä: lisää tapahtumia ja toimintaa sekä lisää yrityksiä ja asukkaita kyläkulmalle.

Raudanmaan kyläyhdistys aikoo ostaa Kautialan entisen koulukiinteistön

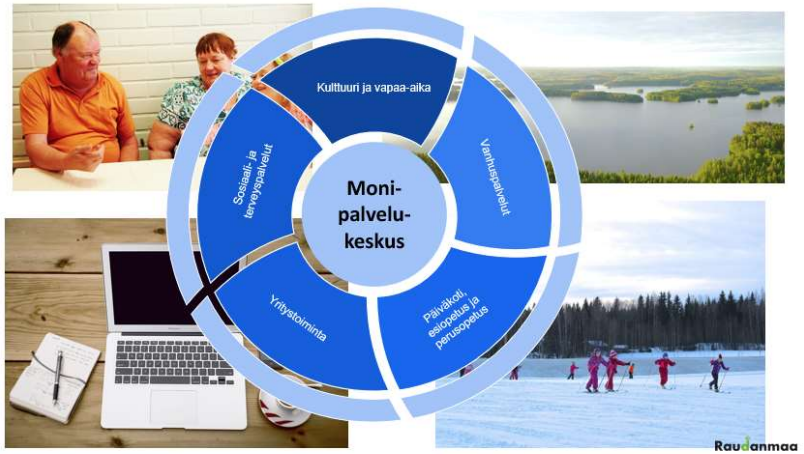

Katso lisää: Raudanmaan kyläosuuskunta

www.raudanmaa.com

Kuloharju, Posio > *ex-koulu*

Kuloharjun kyläkauppa porskuttaa vastavirtaan

Kyläkauppojen määrä jatkaa laskuaan. Lapissa lopetti viime vuonna neljä kyläkauppaa toimintansa. Vastoin yleistä suuntausta Etelä-Posiolla avattiin uusi kyläkauppa entisen koulun tiloihin.

Kotimaan Uutiset 26.9.2012 Päivitetty 18.2.2015 16:33

YLE

Mitä ikinä…

S.Tantarimäki/ MUA 2014

TURUN YLIOPISTO

Rakennusten uusi elämä digitalisaation edistämisen tukena

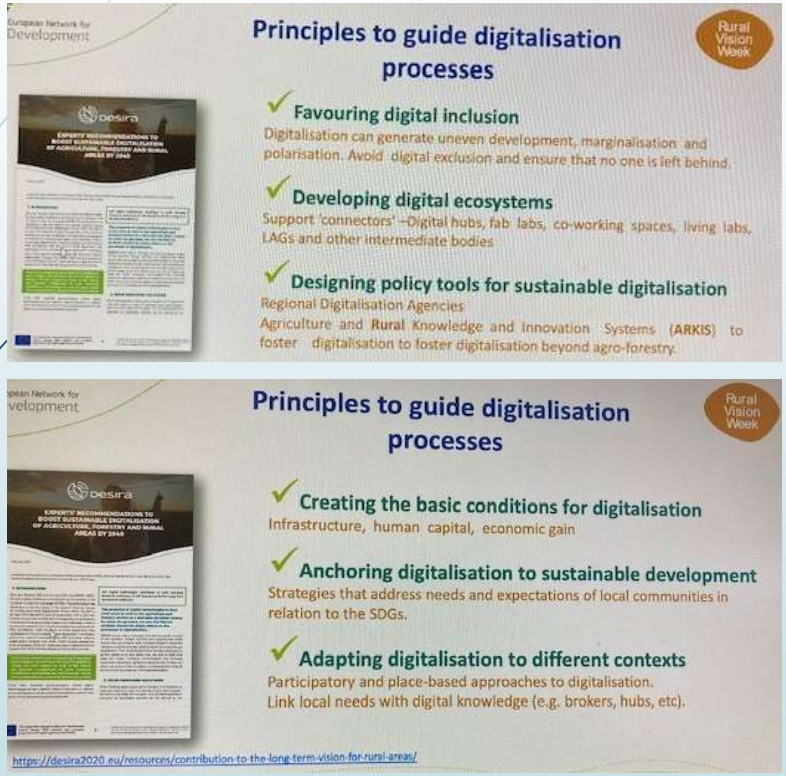

https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/digital-innovation-hubs

Diakuvat: Prof. Gianluca Brunorin esitys Digitally-led innovative rural futures –webi, Rural Vision Week 2021

TURUN YLIOPISTO

TURUN YLIOPISTO

Kiitos ja kumarrus